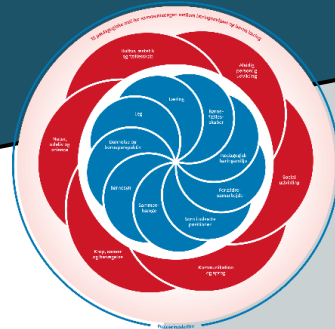

DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN HØRNING DAGTILBUD 2022/2023

Børnehuset Skovkanten

INDHOLD

Introduktion til den styrkede pædagogiske læreplan.....	2
Fælles for Hørning Dagtilbud	4
Vision og værdier samt pædagogiske tilgange.....	4
Det pædagogiske grundlag – fælles pejlemærker i dagtilbuddet.....	5
Barnesyn.....	6
Dannelse og børneperspektiv	6
Leg og børnefællesskaber	7
Læring og det pædagogiske læringsmiljø.....	8
Samarbejde med forældre om børns læring.....	8
Børn i udsatte positioner	9
Et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter overgange i barnets liv	9
Lokalt for den enkelte afdeling.....	11
Præsentation af afdelingen	11
Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen.....	12
Samarbejde med forældre om børns læring.....	14
Børn i udsatte positioner	15
Et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter overgange i barnets liv	16
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	18
Inddragelse af lokalsamfundet	18
Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.....	19
De seks læreplanstemaer	20
Alsidig personlig udvikling	21
Social udvikling.....	23
Kommunikation og sprog.....	24
Krop, sanser og bevægelse	26
Natur, udeliv og science.....	28
Kultur, æstetik og fællesskab	30
Evalueringskultur	32

INTRODUKTION TIL DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Den pædagogiske læreplan skal danne grundlag for det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud i Danmark. Vores skriftlige læreplan følger de nationale krav og tager udgangspunkt i de grundlæggende elementer i det såkaldte *fælles pædagogiske grundlag*.

Læreplanen er en kortfattet, præcis og retningsgivende beskrivelse af, hvordan vi i vores daglige pædagogiske praksis, tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag og de 12 retningsgivende mål, der er lovgivningsmæssig fastsat inden for de seks læreplanstemaer. Vores beskrivelser består af korte retningsgivende refleksioner og praksiseksempler.

Læsevejledning:

Vores pædagogiske læreplan er inddelt i de 2 hovedafsnit – *"Fælles for Hørning Dagtilbud"* og *"Lokalt for den enkelte afdeling"*.

Hovedafsnittet *"Fælles for Hørning Dagtilbud"* indeholder en beskrivelse af dagtilbuddets fælles vision, værdier og pædagogiske tilgange samt en fremstilling af dagtilbuddets fælles pejlemærker for det pædagogiske grundlag. I lovgivningen beskrives det pædagogiske grundlag som bestående af 9 elementer. I vores læreplan har vi valgt at reducere disse elementer til 7. Således er elementerne "Leg" og "Børnefællesskaber" sammentænkt i elementet "Leg og børnefællesskaber", mens elementerne "Læring" og "Pædagogisk læringsmiljø" er sammentænkt i elementet "Læring og pædagogisk læringsmiljø".

Indholdet under hovedafsnittet *"Lokalt for den enkelte afdeling"* er udarbejdet af de enkelte børnehuse i dagtilbuddet. I denne del beskrives det, som påkrævet i lovgivningen, hvordan det pædagogiske personale i det specifikke hus arbejder med fire af elementerne i det pædagogiske grundlag, med øvrige krav til læreplanen samt med de seks læreplanstemaer ud fra de i lovgivningen fastsatte mål.

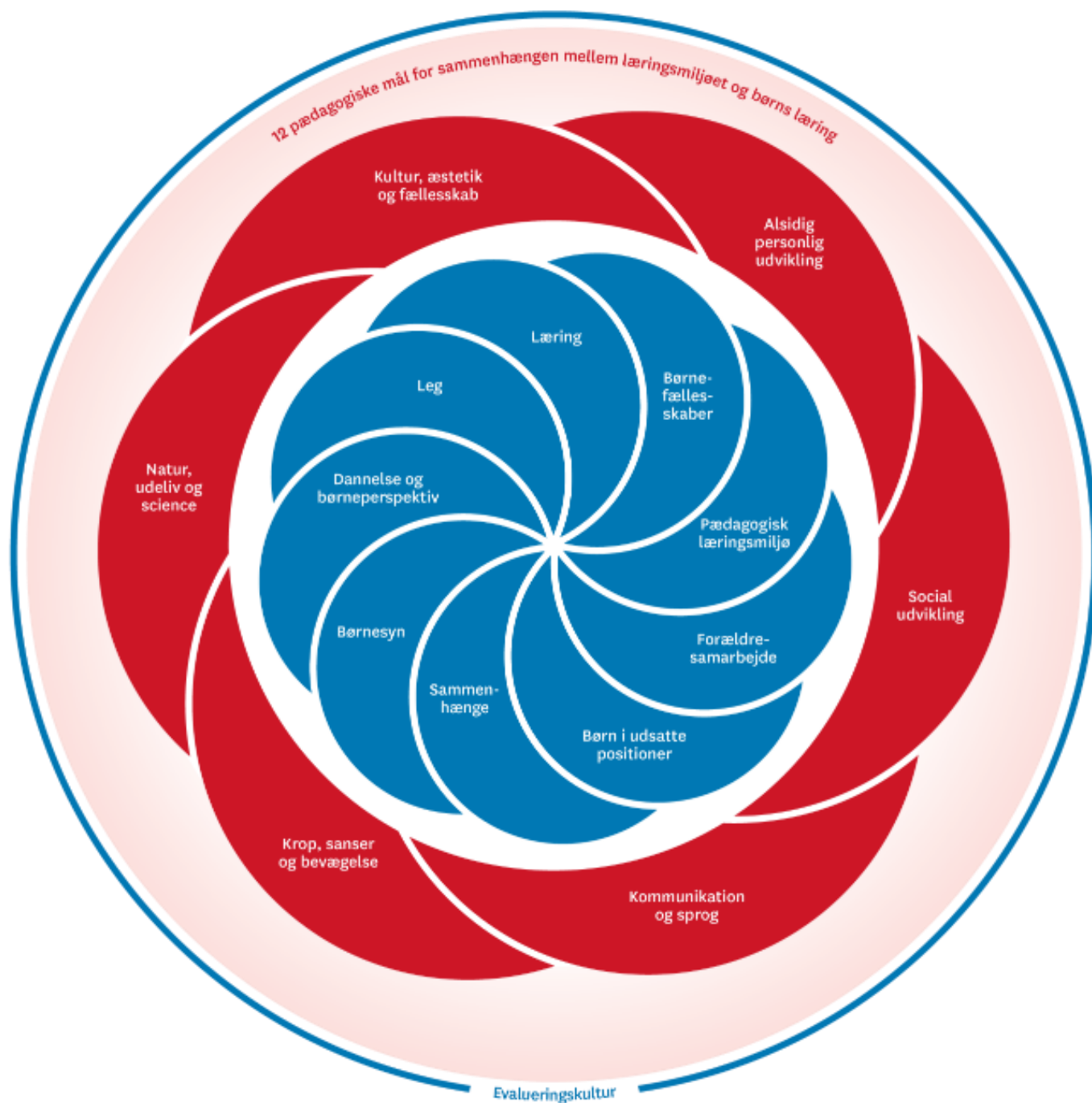

Illustration af de primære indholdselementer i den styrkede pædagogiske læreplan.

FÆLLES FOR HØRNING DAGTILBUD

VISION OG VÆRDIER SAMT PÆDAGOGISKE TILGANGE

”Alle børn og unge i Skanderborg har ret til et godt børne- og ungeliv, hvor børn og unge overvejende har oplevelsen af glæde, tryghed, engagement, begejstring og robusthed i forhold til livets udfordringer” (Skanderborg Kommunes sammenhængende børnepolitik).

I Hørning Dagtilbud arbejder vi ud fra Skanderborg Kommunes vision ”Mennesker møder mennesker” samt kommunens 4 kulturforstærkere:

- Vis tillid
- Skab relationer
- Del ressourcer
- Tænk nyt

Hørning Dagtilbud er også en del af distriktssamarbejdet/lokalsamfundet i Hørning, hvor vi har beskrevet 4 vigtige forudsætninger for børn og unges trivsel:

1. Alle voksne har ansvar for børns trivsel
  - De voksne samarbejder
  - De voksne har pligt og ret til at blande sig
2. Alle børn skal have en voksen de har tillid til
  - De voksne stiller sig til rådighed
  - De voksne inddrager børnene i aktiviteter
  - De voksne er gode rollemodeller
3. Alle forældre skal vide, hvordan de kan og skal bidrage
  - Foreninger og institutioner kommunikerer tydeligt deres værdier og holdninger
  - Foreninger og institutioner udtrykker deres forventninger til forældrene
4. Alle børn skal opleve at have en ven
  - De voksne skaber rammer, som styrker trivslen og muliggør dannelsen af venskaber

I Skanderborg Kommune arbejder vi i alle dagtilbud med "At lære at lære". Det er en specifik tilgang, som har fokus på at understøtte barnets muligheder for at udvikle sine kompetencer og lykkedes i at øve sig, frem for at nå et konkret mål.

I Hørning Dagtilbud betyder det, at vores pædagogiske praksis bygger på en ressourceorienteret og relationel tilgang, hvor relationerne er med til at skabe udvikling og sikre barnets trivsel, udvikling, dannelse og læring.

Dette gøres blandt andet med fokus på processen frem for målet – Vi italesætter og visualiserer de udviklings- og læringsprocesser, som barnet indgår i. Vi øver os!

For at lære mest muligt må børnene have et udviklende tankesæt, (Growth mindset), der giver dem mod til at træde ud af deres komfortzone for at lære og troen på, at de kan blive dygtigere ved at gøre en indsats.

Vi har fokus på at understøtte barnets muligheder for at udvikle sine kompetencer og lykkedes i at øve sig. Ved at fokusere på barnets fremskridt frem for et konkret resultat, får børnene lyst og mod til at lære, da de kan se, at de rykker sig ved at øve. Gennem barnets leg og aktiviteter hjælper vi med at besvare spørgsmålene: Hvad vil jeg opnå? Hvordan klarer jeg mig indtil videre? Hvad er mit næste skridt?

DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG – FÆLLES PEJLEMÆRKER I DAGTILBUDET

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag. (...) Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark" (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold)

I de efterfølgende afsnit beskrives de 7 fælles pejlemærker, der danner udgangspunkt for det pædagogiske grundlag i Hørning Dagtilbud.

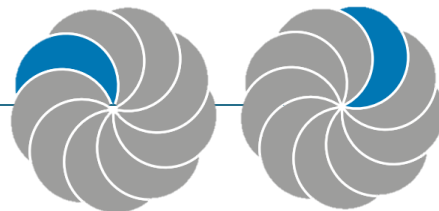
BARNESYN

1. Det pædagogiske personales opgave er at møde barnet, så det føler sig set, hørt og forstået og dermed lærer at forstå sig selv og sin omverden.
2. Det pædagogiske personales opgave er at skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor alle børn oplever samhørighed og medbestemmelse.
3. Det pædagogiske personale skal skabe et pædagogisk læringsmiljø, der tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone og hvor både den børne- og vokseninitierede leg er de grundlæggende elementer i vores pædagogiske praksis.

DANNELSE OG BØRNEPERSPEKTIV

1. Det pædagogiske personale skal gennem demokrati og fællesskab skabe rum og plads til børnenes selvforståelse, forskelligheder samt forståelse af sociale normer.
2. Det pædagogiske personales rolle er at være nysgerrige på barnets perspektiver. Vi inviterer barnet til at være aktivt deltagende og medbestemmende i forhold til at skabe egen læring.
3. Det pædagogiske personale tager udgangspunkt i den gode fortælling om barnet, hvilket bidrager til barnets måde at begribe og handle på i relation til andre.

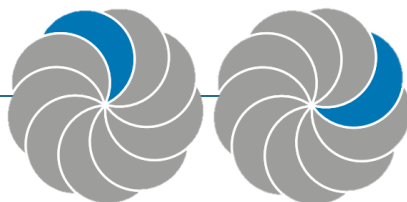

1. Det pædagogiske personale skal skabe et nysgerrigt og alsidigt læringsmiljø, hvor der er fokus på legen som noget, der opstår, udvikler og bevæger sig imellem børn.
2. Det pædagogiske personale skaber mulighed for børnenes dannelse af relationer med udgangspunkt i det enkelte barns ressourcer og udfordringer.
3. Det pædagogiske personales rolle er at præsentere børnene for forskellige deltagelsesmuligheder i legen, så børnenes egne initiativer og muligheder for at afprøve forskellige positioner imødekommes. Vi skal være opmærksomme på egen positionering (gå foran/ved siden af/bagved).

LÆRING OG DET PÆDAGOGISKE LÆRINGSMILJØ

1. Det er det pædagogiske personales opgave at skabe forudsætningerne for læring gennem tryghed, forudsigelighed og positiv kommunikation.
2. Det pædagogiske personale skal skabe et pædagogisk læringsmiljø med en organisering, hvor vi følger børnenes spor med plads til undren, nysgerrighed og at øve sig.
3. Det pædagogiske personale skal sætte rammer for meningskabende læringsfællesskaber, såvel i de daglige rutiner som i den voksen- og børneinitierede leg.

SAMARBEJDE MED FORÆLDRE OM BØRNS LÆRING

1. Det pædagogiske personale skal med udgangspunkt i det enkelte barns læring tilgå forældresamarbejdet ud fra en anerkendelse af familiens værdier, normer og kultur.
2. Det pædagogiske personales opgave er at skabe trygge og tillidsfulde rammer, som bygger på en realistisk forventningsafstemning mellem hjem og dagtilbud.
3. Det pædagogiske personales opgave er at tydeliggøre faglighed og hensigter, så der skabes sammenhæng og kontinuitet mellem hjem og dagtilbud.

BØRN I UDSATTE POSITIONER

1. Det er det pædagogiske personales opgave, gennem struktur og forudsigelighed, at skabe trygge og inkluderende læringsmiljøer, hvor børnenes ressourcer og kompetencer er i centrum.
2. Det pædagogiske personale skal være bevidste om deres positionering (gå foran, bagved eller ved siden af), i samspillet med børnene.
3. Det pædagogiske personale skal sikre et tæt samarbejde med forældrene og de tværfaglige samarbejdspartnere for at få et helhedsorienteret perspektiv på barnets udviklingspotentialer.

ET PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ, DER UNDERSTØTTER OVERGANGE I BARNETS LIV

1. Det er det pædagogiske personales opgave at skabe et læringsmiljø, hvor positive relationer og fællesskaber danner rammen og forudsætningen for den trygge overgang.
2. Det er det pædagogiske personales opgave at skabe en tryk overgang, som understøtter børnenes mod på nye udfordringer, vedholdenhed og nysgerrighed.
3. Det pædagogiske personale skal gennem vidensdeling og samarbejde med familien skabe forudsigelighed og genkendelighed til overgangene i barnets liv.

Præsentation af Skovkanten

Skovkanten er en integreret institution, der er normeret til 81 børnehavebørn og 19 vuggestuebørn.

Vi har 3 børnehavegrupper - Solsikkerne, Valmuerne og Hyben. Disse stuer rummer børn i alderen 3,1-6år. 1 vuggestuegruppe, der hedder Margueritterne med børn i alderen 0,6-3,1år. Alle børn og voksne er fast tilknyttet en af disse grupper.

Børnehuset Skovkanten består af en gammel murermestervilla og en nyere tilbygning. Indenfor er vi optaget af at skabe en hyggelig atmosfære. Små lamper og planter tilsat lidt gamle møbler giver en hjemlig stemning.

Skovkanten er tilknyttet VIA University College og er i den forbindelse en uddannelsesinstitution for pædagogstuderende i lønnet praktik og i ulønnet 7-ugers praktik.

Vi har i huset medarbejdere som er under uddannelse til pædagog via merituddannelsen.

Ud over vores grupperum byder huset på et åbent køkken, som gør det muligt for børnene at deltage i madlavningen. I umiddelbar forlængelse af køkkenet ligger vores store fællesrum, hvor alle husets børn og voksne kan samles om fælles aktiviteter. Vi kan også boltre os i vores Motorik rum og eksperimentere med farver, former og forskellige materialer i vores Krea-rum.

Indretningen er generelt præget af afskærmede mindre pædagogiske læringsrum "rum i rummene", som har hver deres lege- eller aktivitetsfunktion – et hjørne med Lego, en dukkekrog osv. Vores oplevelse er, at indretningen skaber ro, medfører at børnene fordeler sig og at de dermed bedre kan fordybe sig i den leg som, vi mener, er fundamental for deres udvikling.

I Skovkanten bruger vi mange timer på vores dejlige legeplads, hvor der er gode muligheder for at få brugt krop og sanser. På børnehavens store legeplads har vi en overdækket bålhytte, et stort klatrestativ, gynger, rutsjebaner, store områder med sand, legehuse, fodboldbane, mooncar/cykelbane og buske man kan gemme sig i.

Lige op til den store legeplads, ligger vuggestuens lille hyggelige legeplads med sandkasse, legehuse og gynger. Vuggestuens legeplads er adskilt fra børnehavens med et lavt stakit. Alt efter behov giver dette vores mindste børn mulighed for at trække sig tilbage i sikker havn, se børnehavelivet an på afstand eller bevæge sig uden for hegnet, hvor flere oplevelser og udfordringer venter.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i dagtilbuddet hele dagen etableres et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter og daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

Nedenfor beskrives det, hvordan vi hele dagen skaber et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>Det er det pædagogiske personales ansvar at skabe attraktive læringsmiljøer tilpasset børnegruppens forskelligheder, herunder køn, alder, etnicitet mv.</p> <p>Et læringsmiljø, hvor børnene kan udvikle sig gennem leg og kreativitet samt oplever, at de mestrer deres liv.</p> <p>Vi arbejder samskabende og rammesættende igennem en legende, anerkendende og inddragende tilgang.</p> <p>Vi skaber rum til læring i hverdagsituationer og – rutiner.</p> <p>Vi har attraktive fysiske rammer, der understøtter pædagogikken og tilgodeser børnenes læring</p> <p>Rutiner sikrer et godt læringsmiljø for alle børn. Tiden til rutinesituationer prioriteres højt, så barnet får tid til at øve sig i basale færdigheder, og der er tid til guidning af det enkelte barn</p> <p>Der arbejdes med struktur og rammesætning, så det sikres, at børnene får de bedste muligheder for at udvikle sig. Strukturen og rammesætningen ændres løbende, afhængigt af børnetal, børnesammensætninger, børnenes interesser behov, ny forskningsbaseret viden m.v.</p> <p>Der er der stor fokus på trivsel og sociale relationer, da trivsel er en forudsætning for børns læring</p>	<p>Læringsmiljøet ligger ikke kun i indretningen af de fysiske lokaler, men også i ALT det vi omgiver os med i dagtilbuddet, såsom eks. sprogbrug, omgangstone, personale- og børnerelationer, samvær med hinanden, omsorg, følelsesmæssige påvirkninger og fokus på det enkelte barn.</p> <p>Der arbejdes med læring i rutinesituationer. Eks. af- og påklædning, spisesituationer, toiletbesøg, håndvask, middagssøvn, puslesituationer, leg, oprydning, samlinger, planlægning og udførelse af aktiviteter m.v.</p> <p>Alle børn tilegner sig færdigheder gennem gentagelser, og alle kan være med i rutinesituationer, også de børn, for hvem, hverdagen er fyldt med udfordringer.</p> <p>fx af og påklædning i garderobe, spisesituationer, toiletvaner.</p> <p>Fx understøttes børnenes læring ved hjælp af en fysisk aktivitetstavle for hver gruppe i børnehaven, som afspejler ugens særligt planlagte aktiviteter, som tager udgangspunkt i den styrkede læreplan.</p> <p>Fx fri for mobberi, som tager udgangspunkt i børnenes relationer og læren om hinanden.</p>

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>Den lærerige leg og den legende læring går hånd i hånd. Personalet følger børnenes spor – men lægger også selv spor, som børnene kan følge.</p> <p>Personalet er aktivt lyttende, og medinddrager børnenes perspektiver og synspunkter i dagens planlægning. Børnene er aktivt deltagende i en del af planlægningen, hvilket kommer til udtryk i udformningen af hverdagens aktiviteter.</p> <p>Personalet har fokus på at omsætte deres didaktiske forståelse i praksis. Ved at følge børnenes perspektiver og ud fra børnenes aktuelle behov, undren og spørgsmål skabes spændende og udviklende pædagogiske læringsforløb sammen med børnene.</p>	<p>Fx at bygge sandslotte i sandkassen sammen med børnene, fodbold, lege banke-bøf, gemmeleg, fangeleg som fortsætter efter vi har leget sammen.</p> <p>Fx bliver børnene på samling i børnehaven spurgt ind til aktiviteter de kunne have lyst, hvilket lægges ind i planlægningen af ugeplaner. Børnene skaber overskrifter og det pædagogiske personale skaber rammen. Børn og pædagogisk personale skaber indholdet sammen.</p>

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Nedenfor beskrives det, hvordan vi samarbejder med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>At forældrene føler sig velkommen i huset og føler sig set og mødt.</p> <p>Vi ønsker at de føler sig trygge og har tillid til at de kan komme og sige det de har på "hjertet" uden at være bekymret for udfaldet og vores reaktion.</p> <p>Vi vil skabe trygge og tillidsfulde rammer, som bygger på en realistisk forventningsafstemning mellem hjem og dagtilbud. Det er vores opgave at tydeliggøre faglighed og hensigter, så der skabes sammenhæng og kontinuitet mellem hjem og dagtilbud.</p> <p>Vi skal som daginstitution, samarbejde med forældrene om at give børnene omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse</p>	<p>Der aftales indkøring af barnet i vuggestue/børnehaven på et besøg inden opstart.</p> <p>Der afholdes opstartssamtale efter ca. 3 mdr., eller før ved behov.</p> <p>Der afholdes overleverings samtale fra vuggestue til børnehave, her deltager forældre, personale fra vuggestue og børnehave.</p> <p>I vuggestuen tilbydes forældrene samtaler 1 gang om året, det vil vi også begynde at tilbyde forældrene i børnehaven. Alle forældre tilbydes de samtaler der er brug ved behov.</p> <p>Alle børnehavebørns forældre tilbydes en årlig samtale. Alle forældre tilbydes de samtaler der er brug for ved behov.</p> <p>Vi vil invitere forældrene til forældrekafe hvert kvartal på de enkelte stuer. Her har forældrene mulighed for at mødes med de andre forældre og snakke, og der er mulighed for at snakke med de enkelte medarbejdere på stuen.</p> <p>Skovkantens aktivitetsudvalg bestående af forældre arrangerer fælles spisning, Disneyaften og diskoaften.</p> <p>Hørning Dagtilbuds forældrebestyrelse har arrangeret grillaften for alle børn og forældre i Skovkanten.</p> <p>Forældremøder med et særligt pædagogisk indhold.</p> <p>Vi bruger Aula til at informere og dokumentere om den daglige praksis i børnehave og vuggestue, eks. via billeder og ugentlige opslag om ugestruktur og særlige begivenheder.</p> <p>Forældre har/får mulighed for deltagelse i ture ud af huset, arbejdsdage samt at spille særlige instrumenter.</p>

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så deres trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Nedenfor beskrives det, hvordan vi skaber et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse fremmes.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>Vi er opmærksomme på at struktur skaber tryghed og forudsigelighed for barnet.</p> <p>Vi er ekstra opmærksomme på barnets ressourcer og kompetencer.</p> <p>Vi skaber læringsmiljøer for barnet, så barnet derved bliver en del af fællesskabet.</p> <p>Alle børn har ret til at være en del af fællesskabet.</p> <p>Det er personalets ansvar at tilrettelægge aktiviteter som skaber mulighed for at barnet udfordres og oplever mestring.</p> <p>Et barn i udsat position har behov for ekstra opmærksomhed og omsorg.</p> <p>Personalet skal være opmærksomme på at guide barnet til at være en del af fællesskabet samt være bevidste om deres positionering.</p> <p>Det er vigtigt at have et godt samarbejde med barnets forældre.</p>	<p>Vi sammensætter mindre læringsgrupper (Legegrupper, Årgangsgrupper, Sproggrupper m.m.), der har fokus på relationer, læring, trivsel.</p> <p>Vi er opmærksomme på barnets nærmeste udviklingszone, når vi tilrettelægger aktiviteter.</p> <p>Vi prøver at se ressourcer og kompetencer i barnets udfordringer. (F.eks. Tilrettelægger vi motoriske aktiviteter til børn der ikke kan sidde stille, løbeklub, motorikane, gymnastik, sanglege m.m.)</p> <p>Vi sætter aktiviteter /Børne og voksen initierede lege i gang som tager udgangspunkt i barnets interesser og behov. Dette for at understøtte barnets muligheder for at skabe relationer.</p> <p>Vi har mulighed for at børn i udsatte positioner kan deltage i NUSSA forløb.</p> <p>Vi har forløb med "Fri for mobberi", som skal give børnene et større kendskab til ageren i det store fællesskab.</p> <p>Vi udarbejder fokuspunkter i Hjernen og hjertet på børn i udsatte positioner der beskriver vores pædagogiske tiltag.</p> <p>Vi er ekstra opmærksomme på vigtigheden af struktur og visualisering af denne f.eks. Piktogrammer, faste pladser med billede, skema, ugeplaner.</p> <p>Vi gør brug af PPR for, at give børn i udsatte positioner de bedste muligheder for optimal trivsel og udvikling, fx et mikrodiamant-forløb, sproglige indsatser m.m.</p>

ET PÆDAGOGISK LÆRINGSMILJØ, DER UNDERSTØTTER OVERGANGE I BARNETS LIV

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng i forbindelse med overgange i barnets liv.

Nedenfor beskrives det, hvordan vi tilrettelægger vores pædagogiske læringsmiljø, så det understøtter overgange i barnets liv.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p><u>Fra hjem til vuggestue:</u> Det er vigtigt, at der er fokus på tryghed, nærvær, omsorg og genkendelighed i overgangen fra dagpleje/hjem.</p> <p>Det er vigtigt, at børn og voksne føler sig velkomne ved for-besøg og får et indblik i hvad vuggestuelivet betyder. Det er vigtigt i denne forbindelse, at der på forhånd er aftalt hvem der modtager barnet, da der skal skabes en tryk og god relation til barn og forældre.</p> <p>Forældresamarbejdet får mere kvalitet, når de kommer på besøg, fordi der er mulighed for en samtale og få stillet alle de spørgsmål der kan være brug for.</p> <p>Under forbesøg aftales ligeledes opstarten/indkøring. Der kan være individuelle behov, som der skal tages hensyn til under indkøring.</p> <p>Inden opstart sendes der velkomstbrev til barnet om hvor man skal gå, hvor mange børn vi er på stuen og hvilke voksne der er tilknyttet. Ligeledes følger der lidt praktisk informationer med, som er gode at huske i forbindelse med opstart.</p>	<p><u>Fra hjem til vuggestue:</u> Forældre og barn bliver inviteret på besøg i vuggestuen samt givet en rundvisning i hele børnehuset, da man på sigt overgår i børnehaven.</p> <p>Der aftales konkret plan for indkøring. Typisk strækker indkøring sig over 1 uge til barnet er tryk nok til at være her under måltider, for at sove og lege.</p> <p>Der bliver afholdt en opstartssamtale, så der er mulighed for at aftale og høre de behov som forældre og barn har.</p> <p>Der er lige ligeledes en samtale ca. 3 måneder efter opstart, hvor forældre hører om barnets trivsel og udvikling i denne periode. Der aftales samtidig udviklingspunkter for videre trivsel indtil næste samtale.</p>

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p><u>Fra vuggestue/dagpleje til børnehave:</u> For at vuggestuebarnet får så god og tryk en overgang til børnehaven, så er det essentielt at der er fokus på processen i dette forløb. Tryghed og genkendelighed er nøgleord i denne forbindelse, både for barnet og forældrene. Barnet skal lære, at det er trygt og rart at gå i børnehaven når det/de får et indblik og kendskab til børnehavelivet og alt hvad det bibringer. Det er essentielt, at barnet oplever tryghed i overgangen og derfor er det vigtigt at der i overgangen er en tryk relation med i form af en kendt voksen fra vuggestuen.</p> <p><u>Fra børnehaven til skole:</u> Overgangen fra børnehaven til skole er en af flere livsovergange i børn og unges liv. En livsovergang er kendetegnet ved, at den indebærer væsentlige forandringer i barnets liv, fordi barnets identitet, relationer og roller grundlæggende forandres på én gang. Der er fokus på det enkelte barn og trygheden i at overgå fra daginstitution til skole. Det er en proces, hvor børnene følges tæt af pædagogerne fra børnehaven og hele vejen til skolestart. Imens børnene er i Skovkanten, så følger børnene i ældste gruppen på de forskellige stuer respektive tiltag, der er særlige tilrettelagt for dem. Ældste gruppen består altid af de børn, som går ind i deres sidste år i børnehaven. Nøgleord i denne sammenhæng er tryghed, mestring og deltagelse. Trygheden i overgangen fra dagtilbud til skole. Denne tryghed skabes i sammenhæng mellem børnehaven, skolen og hjemmet.</p>	<p><u>Fra vuggestue/dagpleje til børnehaven:</u> Der aftales besøg i børnehaven 1-2 måneder inden opstart i børnehaven. Typisk 1-3 besøg om ugen, hvor længde trappes op. Forældre bliver inviteret på en overleveringssamtale, hvor barnets udvikling og behov gennemgås. Ligeledes bliver forældre præsenteret for børnehaven struktur og dagligdag. Her aftales indkøring af barnet alt efter hvilke ressourcer der er tale om fra forældrenes side.</p> <p>Efter ca. 3 måneder bliver forældre indbudt til en ny samtale, hvor barnets pædagog fortæller om barnets trivsel, udvikling og læring. Forældre får mulighed for at komme med input og feedback i forhold opstarten. Der aftales i samme samtale aftalt tiltag for at skabe yderligere trivsel, udvikling og læring.</p> <p><u>Fra børnehaven til skole:</u> I børnehaven tilrettelægges særlige forløb for de ældste, som tilgodeser deres læringsniveau og kompetencer. Særlige forløb kunne være trafik-kendskab, førstehjælp, kulturelle udflugtsture, hit med lyden, "fri for mobberi" m.m.</p> <p>Vi besøger skolen i foråret af flere omgange, så børnene oplever et fysisk kendskab til skole og SFO. Det sker gennem besøgsdage på skolen og temabaseret uge i SFO. Disse tiltag ligger i foråret.</p> <p>I børnehaven samles ældste grupper fra alle stuer, så de indbyrdes relationer kan blive styrket på tværs af grupperne. Dette sker gennem koordinerede ture, som har en pædagogisk aktivitet indlejret.</p>

INDDRAGELSE AF LOKALSAMFUNDET

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Nedenfor beskrives det, hvordan vi inddrager lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>Vi inddrager lokalsamfundet ved at have et tæt samarbejde med bibliotek, plejehjem og kirke.</p> <p>Vi bruger legepladser i nærområdet.</p> <p>Vi benytter os af lokalområdet ved at tage på ture til de lokale søer, moser og andre spændende naturdestinationer.</p> <p>Vi har samarbejde med de øvrige børnehaver/vuggestuer på tværs af dagtilbuddet.</p> <p>Når vi inddrager lokalsamfundet i vores pædagogiske praksis, gør vi det ud fra en mission om, at sætte det ind i et større perspektiv for børnene.</p> <p>Det handler for os også om, at når vi møder vores lokalsamfund og omgivende natur med respekt fra barnsben, så vil det sætte spor ind i voksenlivet.</p> <p>Det er vores mission, at dette er med til at opelske respekt og omsorg for det lokalsamfund, det land og den jord vi alle er fælles om, og har et ansvar i at passe på.</p> <p>Vi inddrager lokalsamfundet til at understøtte vores pædagogiske arbejde.</p> <p>Når vi inddrager det nære lokalsamfund gør vi det både for, at underbygge og udvide de læringsområder, vi har fokus på med børnene.</p> <p>Det kan for eksempel være, når vi arbejder med krop, sanser og bevægelse.</p>	<p>Vi deltager i kommunens kulturelle aktivitetsprogram, som gør det muligt at få kulturelle oplevelser, såsom biografbesøg, teaterforestillinger, museumsbesøg m.m.</p> <p>Vi inviterer kompetente mennesker ind i huset, som besidder særlige kompetencer eller viden.</p> <p>Vi tager på ture ud af huset, hvor vi bruger de nærliggende legepladser, har aktiviteter i mosen og gåture til den nærliggende sø.</p> <p>Vi samarbejder med de øvrige daginstitutioner i dagtilbuddet, hvor vi har besøgsdage og har aktiviteter sammen. Vi skaber derved nye relationer børnene og voksne imellem.</p> <p>Vi har en bus tilknyttet Dagtilbuddet som går på omgang i Hørning Dagtilbuds afdelinger. Denne bus er en fuld funktionel stue med alt hvad hører til.</p>

DET FYSISKE, PSYKISKE OG ÆSTETISKE BØRNEMILJØ

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv og børns oplevelse af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.

Nedenfor beskrives det, hvordan vi integrerer det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>Det fysiske børnemiljø: Vi søger løbende at skabe tidssvarende og børnerelateret indretning af legeområder både på inde- og udearealet, hvor vi også lader os imødekomme af børnenes behov, anmodninger og ideer.</p> <p>Det psykiske børnemiljø: Det psykiske børnemiljø handler om hvordan børnene trives med sig selv, de andre børn og med de voksne. I en god hverdag bidrager fællesskab, venskab, respekt, tryghed, tillid og medbestemmelse til et bedre/godt psykisk børnemiljø.</p> <p>Det æstetiske børnemiljø: Den æstetiske oplevelse vil være individuel for den enkelte medarbejder, den enkelte forælder og børnene med læringsmiljøer, der ændrer sig efter årstider, læreplanstemaer og især efter børnenes interesser og fantasi.</p>	<p>Det fysiske børnemiljø: 1. Vi skaber små pædagogiske læringsrum i rummet, som giver børnene mulighed for fordybelse. 2. Huset er indrettet/indrettes så det tilgodeser det enkelte barn og dets behov for interaktion og leg.</p> <p>Det psykiske børnemiljø: Både i vuggestuen og børnehaven mødes børnene og forældre af et positivt personale, hvor vi gør meget ud af at sige goddag og farvel. Med "fri for mobberi" arbejder vi aktivt med gensidig respekt overfor og til hinanden og med problemløsningsstrategier.</p> <p>Det æstetiske børnemiljø: Vi udstiller på vægge og overflader i hele institutionen. Det bærer især præg af børnenes produkter og materialer, der skal fremme nysgerrigheden og dermed læringen hos børnene. Institutionens fællesrum er dekoreret med "hit med lyden" tema. Ligeledes er børnenes skuffer udsmykket med billeder og deres dyreven fra "Hit Med Lyden". I vuggestuen har de billeder og dyreven i deres garderobe på bænken. Køkkenområdet er udsmykket med billeder af anrettet mad og uderummet bærer ligeså præg af udsmykning. Her ses læringstavler med dyr/planter og mulighed for bogstav/dyrejagt på hegnet.</p>

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gåpåmod, selvværd og bevægelse, inden for og på tværs af følgende læreplanstemaer:

1. Alsidig personlig udvikling
2. Social udvikling
3. Kommunikation og sprog
4. Krop, sanser og bevægelse
5. Natur, udeliv og science
6. Kultur, æstetik og fællesskab.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Alsidig personlig udvikling:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Nedenfor beskrives det, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes alsidige personlige udvikling.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>Det er vigtigt, at børn oplever at få lige præcis den støtte de har brug for i deres personlige udvikling.</p> <p>Der er tale om at støtte børnene i at udvikle personlighed med høj grad af selvværd (det jeg er) og selvtillid (det jeg kan).</p> <p>Børnene skal opleve sig selv som et værdifuldt medlem af fællesskabet samt opnå en forståelse for fællesskabet som værdifuldt.</p> <p>Børnene får mulighed for og støtte i at udvikle alsidige færdigheder og kompetencer for derigennem at udvide barnets handlemuligheder, frem for at begrænse dem</p>	<p>I skovkanten har vi fokus på børnenes styrker og støtter børnene i en positiv selvopfattelse.</p> <p>Vi har øje på det enkelte barn i gruppen/stuen og er medvirkende til at støtte og udvikle barnets relationer og kompetencer.</p> <p>Vi styrker børnenes personlige indre gennem anerkendelse, omsorg og respekt. Vi er rollemodeller i vores ageren og sproglige udtryk.</p> <p>I dagligdagens aktiviteter følger vi op på børnenes initiativer, nysgerrighed og fantasi.</p> <p>Styrker børnene i at kunne rumme sig selv/andre og deres følelser på en hensigtsmæssig måde.</p>

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
	<p>De voksne er rollemodeller, som er troværdige, konsekvente og kærlige. Voksne der kan guide børnene til at tro på eget og andres værd selvstændigt og i fællesskabet.</p> <p>De voksne er ligeledes personligt nærværende i samværet med børn og voksne.</p> <p>De voksne tager ansvar for en anerkendende relation til det enkelte barn.</p> <p>Vi støtter børnene i at føle medansvar og udvise omsorg over for andre.</p> <p>Vi lytter til børnene og er indlevende.</p>

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Social udvikling:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Nedenfor beskrives det, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes sociale udvikling.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>Vi understøtter den sociale udvikling ved at styrke børnenes sociale færdigheder.</p> <p>Hjælpe barnet ved at tilrette rammerne, så børnenes sociale læring udvikles bedst og mest muligt.</p> <p>Børnene guides i at forstå og tage ansvar for egne handlinger ud fra børnenes alder.</p> <p>Ligeledes skabes der rum for et læringsmiljø, som er med til at styrke og udvikle børnenes trivsel.</p>	<p>Vi har i garderoben fokus på at blande børnene aldersmæssigt, så de kan være rollemodeller for hinanden. De voksne understøtter bl.a. dette ved at have garderobe blandt børnene, så støtte og guidning kan ske.</p> <p>Vi har ugentlige læringsmiljøer med aktiviteter og gruppedage på tværs af stuerne, som er med til at styrke de sociale relationer.</p> <p>Vi hjælper børnene med at sætte ord på egne følelser og handlinger, til at forstå og tage ansvar for dette i relationen</p>

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kommunikation og sprog:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Nedenfor beskrives det, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø understøtter børnenes kommunikation og sprog.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>Vi stræber hele tiden efter at være tydelige og gode rollemodeller for børnene både i forhold til den verbale og den nonverbale kommunikation. I kommunikationen prioriteres det, at der er øjenkontakt og man kan se hinandens mimik idet det fremmer kommunikationen og forståelsen af hinanden.</p> <p>Vi er meget opmærksomme på barnets nærmeste udvikling, og derved gør vi brug af både statusudvikling og sprogvurderinger til at hjælpe barnet videre i sin udvikling med sproget mm.</p>	<p>Hele dagen sætter vi ord på hvad/ hvordan/ hvorfor vi gør som vi gør, og hvad børnene gør. Dette gør vi for at lære børnene at genkende ord og handling i samspil med hinanden.</p> <p>Vi læser for og med børnene (dialogisk læsning) for at børn lære igennem alle former for sansning.</p> <p>Vi giver børnene mulighed for at udtrykke sig i sang, sanglege, rim/remser og fagter, for at give børnene en bred forståelse af det at kunne udtrykke sig på forskelligt vis.</p> <p>Om fredagen har vi fællessamling, hvor vi stuevis synger og rimer for hinanden.</p> <p>Sange og sanglege på stuerne. Det styrker samværet og nærværet i gruppen at synge sammen og skaber samtidig en god stemning.</p> <p>Vi rimer og remser sammen. I rim og remser er der en musisk/rytmisk tilgang til sproget, som hjælper barnet til at få en kropslig fornemmelse til sproget.</p>

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>Vi taler med barnet og ikke til barnet, det gør vi for at barnet kan komme i samspil med andre, og udtrykke sig sprogligt/kropsligt.</p> <p>Vi stræber efter at barnet skal opleve nysgerrighed, genkendelighed og have mulighed for at udvikle sin fantasi, både i kommunikationen og i sin sprogtilegnelse.</p> <p>Barnet skal have en følelse af at blive set og hørt for at kunne give udtryk for egne behov og dermed kunne begå sig i omverdenen og blive et selvstændigt individ. Det vil i starten være gennem mimik og pludren, men senere vil barnet have tilegnet sig flere og flere ord i kommunikationen med den voksne og andre børn.</p>	<p>Højtlesning, dialogisk læsning og mundtlige fortællinger i hverdagen er med til at skabe et øget sprogligt og varieret læringsmiljø i forhold til udvikling af barnets sprog.</p> <p>I det fysiske rum introducerer vi børnene for skriftsprog på mange måder. Allerede i vuggestuen oplever de bogstaver, tekst og billeder på kasser, rum stole mm.</p>

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Nedenfor beskrives det, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø understøtter udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>I dagligdagen har vi fokus på, at barnet skal erfare sig selv gennem aktiv bevægelse.</p> <p>Udvikle egen kropsidentitet og fornemmelse for kroppens funktioner og formåen.</p> <p>Vi hjælper børnene til at forstå og reagere på sin egen krops signaler.</p>	<p>Vi understøtter og motiverer børnene i det daglige til at lave aktiviteter, som styrker deres grov og finmotorik. Både inde og udenfor.</p> <p>Vi italesætter børnenes reaktioner efter fysiske aktiviteter, fx hjertebanken eller svedetur efter løb eller anden bevægelse.</p> <p>Vi understøtter og guider børnene i at aflæse andre børns og voksnes nonverbale reaktioner.</p> <p>Bevægelse er en fast del af dagens rytme i Skovkanten, om end det er inde i multirummet, på stuen eller på legepladsen.</p> <p>Børn lærer med krop og hoved, så derfor er børnene er en aktiv del i denne proces. De lærer bedst sansemæssigt, fremfor kun at lytte!</p>

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>Ved hjælp af sanserne opfatter og begriber barnet verdenen.</p> <p>Det pædagogiske læringsmiljø skal derfor stimulere de tre motoriske grundsanser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • den vestibulære sans/balancesansen • muskel-led-sansen • følesansen/taktilsansen <p>sammen med de øvrige fire sanser:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lugtesansen • synssansen • smagssansen • høresansen <p>Det har afgørende betydning for barnets motoriske udvikling og automatiseringen af bevægelser. Der skal både være plads til barnets kropslige "væren" og "gøren".</p>	<p>Personalet planlægger og afholder forskellige arrangementer, som giver børnene mulighed for kropslig udfoldelse, fx løbedag, cykeldage, børne OL, Crossfit m.m. Dermed vil der være rig mulighed for børn at drage kropslige erfaringer.</p> <p>Sansestimuli sker i mange forskellige situationer i løbet af en dag i Skovkanten, fx ved gyngeture på legepladsen, snurreture på karussellen, klatring i træer, føle på forskellige materialer, herunder mudder, blade, modellervoks, kartoffelmelssplæt, dække bord m. m.</p> <p>Vi smager og dufter til maden, men italesætter også andre dufte/lugte i hverdagen.</p> <p>Vi lytter til naturens lyde på ture ud af huset, fx fuglelyde i foråret, vindens susen m.m.</p> <p>Vi bruger høresansen i trafikken, som en del af vores apparat i forhold til navigation i trafikken. Ligeledes lytter vi til hinanden.</p>

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Natur, udeliv og science:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Nedenfor beskrives det, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø understøtter, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.</p> <p>Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder.</p> <p>Naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.</p>	<p>Vores vigtigste kilde ift. læreplanstemaet Natur, udeliv og science er vores daglige ophold på legepladsen. Her får børnene førstehåndsoplevelser med forskellige naturfænomener året rundt, og vi kan fx følge årstidernes gang meget tydeligt i temperatur, nedbør og ved at se på, hvordan vores beplantning skifter udseende over tid. På legepladsen får børnene konkrete erfaringer med jord, luft, vand - og også ild ved vores store bålsted.</p> <p>Vi går i løbet af året mange ture til bl.a. søen, mosen, skoven m.m., hvor vi får flere og anderledes oplevelser end på legepladsen, og hvor vi fx også bruger div. naturgrej sammen med børnene. Hjertestien er ligeledes en vandringsstur værd, da den byder på forskelligt terræn.</p>

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
	<p>Nogle gange går vi som personale forrest, og er nysgerrige og undersøgende på naturen, hvilket trækker børnene til, og andre gange er det børnene, der er de undersøgende og efterspørger ny viden hos personalet.</p> <p>Denne eksperimenterende og undersøgende tilgang er en vigtig bestanddel af dette temas nye begreb science, som også indeholder elementer som at systematisere, kategorisere og en begyndende matematisk opmærksomhed. Vi taler om og afprøver ligheder og forskelle; vi tæller og sorterer, og vi kan bruge digitale medier sammen med børnene til at finde svar på det, vi ikke selv ved eller undres over.</p> <p>Når vi beskæftiger os med læreplanstemaet Natur, udeliv og science, er vi ofte i dialog med børnene og har derfor også temaet Kommunikation og sprog i spil.</p> <p>Temaet Alsidig personlig udvikling er også ofte i tæt sammenhæng med Natur, udeliv og science, da børnene både får ny faktuel viden; lærer om sig selv og egen mestring ved at færdes i forskellige arenaer og får de første spæde dannelses-erfaringer om bæredygtighed og god adfærd i naturen.</p> <p>Naturbussen bruges også til at oplevesture, som understøtter og visualiserer årets og naturens gang</p>

Pædagogiske mål for læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab:

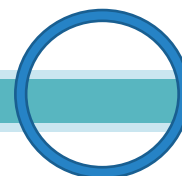
1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Nedenfor beskrives det, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø understøtter, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab.

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>Børnene tilegner sig kulturelle værdier i hverdagslivet. Kultur, æstetik og fællesskab bidrager til at præge børns forståelse af og tilgang til verdenen.</p> <p>Ved at skabe traditioner og udvikle en kulturel praksis er vi med til at inspirere børnene til selv at lege og eksperimentere med de udtryk de møder på deres vej.</p> <p>Vi skal formidle kulturen, deltage i, eller præsentere børnene for kulturen.</p> <p>I børnehaven er vi opmærksomme på at få skabt ligeværdige og forskellige former for fællesskaber mellem børnene. Dette gør vi ved at lave små grupper om formiddagen, årgangsopdelte aktiviteter og aktiviteter på tværs af børnehavestuerne.</p>	<p>De kulturelle værdier understøttes ved at vi ser teaterforestillinger, musik forløb, Aros, osv.</p> <p>Vi præsenterer børnene for forskellige madkulturer.</p> <p>Vi præsenterer børnene for kulturelle traditioner og højtider, ex fastelavn, jul, påske osv.</p> <p>Vi har historiske forløb om "gamle dage" i samarbejde med Skanderborg Museum.</p> <p>Vi præsenterer også for egne traditioner som bedsteforældre dag, forældre kaffe, Lucia, sommerfest, åbent køkken, mm.</p> <p>Vi er rollemønstre som synger, læser, danser og er kreative.</p> <p>Invitere hjem til fødselsdag.</p>

Korte retningsgivende refleksioner	Eksempler
<p>Vi arbejder og er opmærksomme på, at der kan opstå venskaber mellem børnene på de forskellige stuer, og støtter op omkring dette.</p> <p>I forhold til fællesskabet lægger vi vægt på, at alle er lige vigtige, og at alle har en stemme ind i det. Vi arbejder og er opmærksomme på at finde fællesskaber til alle børn og derved skabe deltagelsesmuligheder. Dette kan ske ved de førnævnte aktiviteter i forhold til fællesskaber.</p>	<p>Vuggestuen holder afslutning for børn og forældre inden overgang til børnehave.</p> <p>Børnene holder fødselsdag i børnehaven og ældstegruppebørnene i børnehaven har mulighed for at invitere hjem til fødselsdag.</p> <p>Vi arbejder sammen med køkkenet i forbindelse med maddannelse, fx grøn maddag, fra jord til bord, fælles om måltidet m.m.</p>

”At evaluere er at vurdere og reflektere over den pædagogiske praksis, vi har i dag, for at gøre vores praksis bedre i morgen” (Citat fra ”Kort om evaluerende pædagogisk praksis”, Eva, 2018)

Nedenfor beskrives således, hvordan vi skaber en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø. Det beskrives, hvordan vi løbende dokumenterer og evaluerer vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv mål, der er fastsat i forhold til det pædagogiske arbejde med de seks læreplanstemaer.

Beskrivelse af hvordan vi etablerer en evalueringskultur i hverdagen

Hørning Dagtilbud benytter det pædagogiske personale sig af KVALid. KVALid er et værktøj til at evaluere og udvikle kvaliteten i Skanderborg Kommune og bliver også brugt i forbindelse med tilsyn.

KVALid består af skemaer som omhandler forskellige pædagogiske temaer (relationer, læring og didaktik, sundhed og trivsel, forældreinddragelse, og demokrati og fællesskaber). Disse temaer bruges som fundament i forhold til observation af det pædagogiske personales observationer af hinandens praksis.

De observationer, danner grundlag for dialog, refleksion og handling i teamet, grupperne og i afdelingerne.

Gennem dette arbejder det pædagogiske personale med egen praksis og forbedrer derigennem kvaliteten i de enkelte afdelinger løbende. Arbejdet med Kval-id er blevet systematiseret, så det har et fast punkt på stuemøder og afdelingsmøder, som giver mulighed for erfaringsudveksling.

Det pædagogiske personale tilbyder sprogvurderinger til alle børn inden deres 3,4 år og igen ved førskolealderen for de børn, som har behov. Disse sprogvurderinger gør, at personalet kan få et overblik over, hvad det enkelte barn og hvad børnegruppen kan sprogligt, og hvad der vil være en fordel at tilbyde mere af i hverdagen. Dette arbejde foregår i et tæt samarbejde med forældrene om det enkeltes barns sprogdudvikling.

Derudover er der også en fysisk dokumentation, der foregår i huset. Det kan være børnenes udtryk, det kan være forældreopslag, og det kan være udsmykning på vægge

Det pædagogiske arbejde dokumenteres på AULA til forældrene, og vi arbejder på at inddrage børnene mere i den del af dokumentationen. I det daglige involveres børnene i deres egen læring og det der arbejdes med synliggøres med forskelligt billedmateriale.

Desuden anvendes evalueringsskema så som Smitte modellen og handlingslæringscirklen. Disse bruges til at evaluere på sammenhængen af det pædagogiske læringsmiljø set i forhold til de mål, der er opstillet. Dette giver en indsigt i hvilke justeringer og ændringer, der skal ske i praksis. Evalueringerne finder igen sted på stuemøder, afdelingsmøder men også løbende i dagligdagen.

Ud over den løbende evaluering af vores pædagogiske praksis, evaluerer vi arbejdet med selve den pædagogiske læreplan. Dette sker, som det er påkrævet i lovgivningen, mindst hvert andet år. Nedenfor beskrives, hvordan vi evaluerer vores pædagogiske læreplan.

Beskrivelse af hvordan vi evaluerer den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan i Skovkanten skal være kendt af alt personale, således at vores pædagogik og aktiviteter stemmer overens med læreplanen.

Læreplanen gennemgås og evalueres af personalet på grupperne en gang årligt og tilrettes af en fra børnehaven, en fra vuggestuen og daglig leder. Derefter sendes det ud til gennemgang igen og den endelige styrkede pædagogiske læreplan lægges på Aula hjemmeside.

Nyt personale får gruppemappen med hjem til orientering- i denne mappe findes den styrkede pædagogiske læreplan og alt andet der er relevant at informere om i Skovkanten. Der er en gruppe mappe på hver stue.

Vi bruger SMTTE, handlingslæringscirklen og KVALlid, som evalueringsredskab på stuemøder og personalemøder.